

OBWIESZCZENIE MINISTRA HANDLU WEWNĘTRZNEGO I USŁUG

z dnia 21 lipca 1983 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 18 lipca 1974 r. o wykonywaniu handlu oraz niektórych innych rodzajów działalności przez jednostki gospodarki nie uspołecznionej.

1. Na podstawie art. 6 ustawy z dnia 28 kwietnia 1983 r. o zmianie ustawy o wykonywaniu handlu oraz niektórych innych rodzajów działalności przez jednostki gospodarki nie uspołecznionej (Dz. U. Nr 23, poz. 100) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 18 lipca 1974 r. o wykonywaniu handlu oraz niektórych innych rodzajów działalności przez jednostki gospodarki nie uspołecznionej (Dz. U. z 1974 r. Nr 27, poz. 158, z 1982 r. Nr 31, poz. 213 i z 1983 r. Nr 23, poz. 100), z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu i z zastosowaniem ciągłej numeracji artykułów, ustępów i punktów.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst nie obejmuje następujących przepisów:

- 1) art. 20, 21 i 22 ustawy z dnia 18 lipca 1974 r. o wykonywaniu handlu oraz niektórych innych rodzajów działalności przez jednostki gospodarki nie uspołecznionej (Dz. U. Nr 27, poz. 158) w brzmieniu:

„Art. 20. 1. Zachowują ważność zezwolenia wydane na podstawie przepisów ustawy z dnia 1 lipca 1958 r. o zezwoleniach na wykonywanie przemysłu, rzemiosła, handlu i niektórych usług przez jednostki gospodarki nie uspołecznionej (Dz. U. Nr 45, poz. 224, z 1960 r. Nr 52, poz. 303, z 1963 r. Nr 22, poz. 113, z 1966 r. Nr 23, poz. 149, z 1971 r. Nr 12, poz. 115, z 1972 r. Nr 23, poz. 164 i Nr 49, poz. 317) — na okres, na który zostały wydane. Jeżeli zezwolenia były wydane na czas nieokreślony, zachowują one ważność przez okres 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

2. Zezwolenia wydane na podstawie ustawy, o której mowa w ust. 1, na działalność wydawniczą, poligraficzną i fonograficzną wygasają z upływem 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, chyba że w zezwoleniu ustalono krótszy termin. W ciągu tego okresu do tych zezwoleń stosuje się przepisy art. 7 ust. 1—3 oraz art. 8 ust. 1.

3. Postępowanie w sprawach zezwoleń wszczęte przed dniem wejścia w życie ustawy i do tego czasu nie zakończone — toczyć się będzie według przepisów niniejszej ustawy.

Art. 21. 1. Traci moc ustawa z dnia 1 lipca 1958 r. o zezwoleniach na wykonywanie przemysłu, rzemiosła, handlu i niektórych usług przez jednostki gospodarki nie uspołecznionej (Dz. U. Nr 45, poz. 224, z 1960 r. Nr 52, poz. 303, z 1963 r. Nr 22, poz. 113, z 1966 r. Nr 23, poz. 149, z 1971 r. Nr 12, poz. 115, z 1972 r. Nr 23, poz. 164 i Nr 49, poz. 317).

2. W ustawie z dnia 8 czerwca 1972 r. o wykonywaniu i organizacji rzemiosła (Dz. U. Nr 23, poz. 164) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 ust. 2 pkt 5 skreśla się wyrazy: „geologii i”,
2) w art. 5 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Właściwość organów administracji państwowej w zakresie wydawania zezwoleń na prowadzenie prac geologicznych oraz tryb wydawania tych zezwoleń określają odrębne przepisy.”

- 3) w art. 46 skreśla się ust. 3.

3. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w niniejszej ustawie zachowują moc przepisy wydane na podstawie ustawy, o której mowa w ust. 1, o ile nie są sprzeczne z niniejszą ustawą.

Art. 22. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1975 r.”;

- 2) art. 4 ustawy z dnia 16 września 1982 r. zmieniającej ustawę o wykonywaniu i organizacji rzemiosła (Dz. U. Nr 31, poz. 213) w brzmieniu:

„Art. 4. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1983 r., z wyjątkiem przepisów art. 1 pkt 2 lit. c) oraz art. 2, które wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.”;

- 3) art. 2—5 i 7 ustawy z dnia 28 kwietnia 1983 r. o zmianie ustawy o wykonywaniu handlu oraz niektórych innych rodzajów działalności przez jednostki gospodarki nie uspołecznionej (Dz. U. Nr 23, poz. 100) w brzmieniu:

„Art. 2. 1. Minister Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska w porozumieniu z Naczelną Radą Zrzeszeń Prywatnego Handlu i Usług powoła komisję organizacyjną krajowego zjazdu delegatów Naczelnej Rady Zrzeszeń Transportu Prywatnego oraz określi tryb przeprowadzenia wyboru delegatów na pierwsze zjazdy terenowych zrzeszeń transportu prywatnego i pierwszy krajowy zjazd delegatów, a także ustali terminy rozpoczęcia działalności terenowych zrzeszeń transportu prywatnego oraz Naczelnej Rady tych zrzeszeń.

2. Pierwszy krajowy zjazd delegatów Naczelnej Rady Zrzeszeń Transportu Prywatnego uchwali statut tej rady, dokona wyboru jej organów oraz poweźmie inne uchwały niezbędne do prawidłowej działalności zrzeszeń i Naczelnej Rady.

Art. 3. 1. Z chwilą rozpoczęcia działalności przez Naczelną Radę Zrzeszeń Transportu Prywatnego Naczelna Rada Zrzeszeń Prywatnego Handlu i Usług zaprzestaje działalności w zakresie dotyczącym spraw transportu prywatnego.

2. Z chwilą rozpoczęcia działalności przez zrzeszenia transportu prywatnego zaprzestają działalności zrzeszenia prywatnego handlu i usług w zakresie dotyczącym transportu prywatnego.

3. Zrzeszenia prywatnego handlu i usług oraz Naczelna Rada Zrzeszeń Prywatnego Handlu i Usług — w terminie 6 miesięcy od dnia rozpoczęcia działalności przez zrzeszenia transportu prywatnego i Naczelną Radę Zrzeszeń Transportu Prywatnego — dostosują swoje statuty do przepisów ustawy.

Art. 4. Komisja organizacyjna krajowego zjazdu delegatów Naczelnej Rady Zrzeszeń Transportu Prywatnego powołana zgodnie z art. 2 niniejszej ustawy — wspólnie z Naczelną Radą Zrzeszeń Prywatnego Handlu i Usług — dokona podziału majątku i zobowiązań.

Art. 5. 1. Zezwolenia wydane na podstawie przepisów dotychczasowych na wykonywanie usług w za-

kresie geodezji i kartografii zachowują swą ważność do końca okresu, na który zostały wydane.

2. Uprawnienia wydane na podstawie przepisów dotychczasowych na prowadzenie biur turystyki pod-

legają wymianie na nowe w ciągu 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy."

„Art. 7. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1983 r.”

Minister Handlu Wewnętrznego i Usług: Z. Łakomiec

Załącznik do obwieszczenia Ministra Handlu Wewnętrznego i Usług z dnia 21 lipca 1983 r. (poż. 193).

USTAWA

z dnia 18 lipca 1974 r.

o wykonywaniu handlu oraz niektórych innych rodzajów działalności przez jednostki gospodarki nie uspołecznionej.

W celu wykorzystania możliwości gospodarczych oraz inicjatywy jednostek gospodarki nie uspołecznionej w zakresie zaspokajania potrzeb ludności zgodnie z potrzebami społecznymi i ogólnym rozwojem gospodarki narodowej oraz zapewnienia tym jednostkom jednakowych warunków działania z innymi jednostkami drobnej wytwórczości stanowią się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

Art. 1. 1. Jednostki gospodarki nie uspołecznionej mogą na zasadach określonych w ustawie prowadzić we własnym imieniu i na własny rachunek działalność gospodarczą w zakresie:

- 1) handlu wewnętrznego,
- 2) usług hotelarskich, kempingowych i turystycznych,
- 3) usług biurowych,
- 4) usług geodezyjnych i kartograficznych,
- 5) usług pośrednictwa przy zawieraniu małżeństw,
- 6) sztucznego wylęgu drobiu,
- 7) poligrafii,
- 8) fonografii.

zwaną dalej „działalnością gospodarczą.”

2. Przez użyte w ustawie określenia:

- 1) jednostka gospodarki nie uspołecznionej — rozumie się osobę fizyczną, spółkę nie posiadającą osobowości prawnej, rzemieślniczy dom towarowy oraz inną osobę prawną nie będącą jednostką gospodarki uspołecznionej,
- 2) przedsiębiorstwo — rozumie się każdą działalność gospodarczą, o której mowa w ust. 1, bez względu na formę tej działalności, wykonywaną na podstawie uprawnienia przewidzianego w niniejszej ustawie,
- 3) handel wewnętrzny — rozumie się prowadzenie handlu, gastronomii oraz usług handlowych; usługą handlową w rozumieniu ustawy jest działalność usługowa związana ze sprzedażą towarów lub innych rzeczy, a w szczególności pośrednictwo, doradztwo, reklama,
- 4) usługi biurowe — rozumie się prowadzenie biur pisania podań, tłumaczeń, przepisywania na maszynie, stenografowania i wykonywanie innych prac biurowych,
- 5) fonografia — rozumie się działalność polegającą na dokonywaniu zapisu dźwięku oraz dźwięku i obrazu, przenoszeniu takich zapisów na płyty, taśmy, kasety, wideokasety i wideopłyty, a także na świadczeniu usług konserwacyjno-renowacyjnych wyrobów fonograficznych.

3. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia:

- 1) rozciągnąć przepisy ustawy na inne niż wymienione

w ust. 1 rodzaje działalności gospodarczej wykonywanej przez jednostki gospodarki nie uspołecznionej,

- 2) określić warunki, tryb i organy uprawnione do wydawania zagranicznym osobom prawnym i fizycznym uprawnień do tworzenia przedstawicielstw na terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej do wykonywania niektórych rodzajów działalności gospodarczej,
- 3) wprowadzić obowiązek i ustalić wysokość opłat pobieranych przy wydawaniu uprawnień do prowadzenia działalności, o której mowa w pkt 1 i ust. 1.

4. Ustawa nie dotyczy działalności objętej przepisami o zasadach prowadzenia na terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej działalności gospodarczej w zakresie drobnej wytwórczości przez zagraniczne osoby prawne i fizyczne.

Art. 2. 1. Działalność gospodarcza określona w art. 1 może być prowadzona po uzyskaniu uprawnienia przewidzianego niniejszą ustawą.

2. Uprawnienia wydaje się po zasięgnięciu opinii zrzeszenia prywatnego handlu i usług w formie zezwolenia lub potwierdzenia zgłoszenia.

3. Zezwolenia wydaje się na czas określony lub na czas nieokreślony.

4. Ministrowie właściwi ze względu na przedmiot prowadzonej działalności gospodarczej określają w drodze rozporządzeń wypadki, w których zezwolenia wydawane będą na czas określony lub na czas nieokreślony.

5. Potwierdzenie zgłoszenia wydaje się na prowadzenie działalności sezonowej, na okres nie przekraczający 6 miesięcy.

Art. 3. 1. Organami właściwymi do wydawania uprawnień oraz w sprawach związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej na podstawie tych uprawnień są terenowe organy administracji państwowej stopnia podstawowego, właściwe dla siedziby przedsiębiorstwa, z wyjątkiem wypadków wymienionych w ust. 2—5.

2. W sprawach związanych z wydawaniem uprawnień i prowadzeniem:

- 1) handlu detalicznego sposobem określonym,
- 2) usług w zakresie geodezji i kartografii,
- 3) usług turystycznych

właściwe są terenowe organy administracji państwowej stopnia wojewódzkiego, na których obszarze właściwości znajduje się siedziba przedsiębiorstwa.

3. Uprawnienia, o których mowa w ust. 2, wydawane są po zasięgnięciu opinii zrzeszenia prywatnego handlu i usług właściwego dla siedziby przedsiębiorstwa.

4. Organem właściwym do wydawania zezwoleń na prowadzenie księgarń, antykwariatów, sprzedaży dzieł

sztuki, przedsiębiorstw fonografii i poligrafii oraz w sprawach związanych z prowadzeniem tej działalności jest Minister Kultury i Sztuki, który może przekazać swoje uprawnienia w tym zakresie innym organom administracji państwowej.

5. Organem właściwym do wydawania uprawnień na organizowanie lub pośredniczenie w usługach turystycznych na obszarze całego kraju oraz w sprawach związanych z prowadzeniem takiej działalności jest Przewodniczący Głównego Komitetu Turystyki.

Art. 4. 1. Szczegółowe zasady wydawania uprawnień, zwolnień od obowiązku uzyskania uprawnienia i prowadzenia działalności oraz kwalifikacje wymagane do prowadzenia danego rodzaju działalności gospodarczej, w drodze rozporządzeń, określają:

- 1) Minister Handlu Wewnętrznego i Usług — w zakresie:
 - a) handlu wewnętrznego, z wyjątkiem prowadzenia księgarń, antykwariatów i sprzedaży dzieł sztuki,
 - b) usług biurowych,
 - c) usług pośrednictwa przy zawieraniu małżeństw,
- 2) Prezes Rady Ministrów na wniosek Przewodniczącego Głównego Komitetu Turystyki — w zakresie usług hotelarskich, kempingowych i turystycznych,
- 3) Minister Kultury i Sztuki — w zakresie prowadzenia księgarń, antykwariatów i sprzedaży dzieł sztuki oraz prowadzenia działalności w zakresie fonografii i poligrafii,
- 4) Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej — w zakresie prowadzenia zakładów sztucznego wylęgu drobiu,
- 5) Minister Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska na wniosek Prezesa Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii — w zakresie usług geodezyjnych i kartograficznych.

2. Ministrowie właściwi ze względu na przedmiot prowadzonej działalności gospodarczej określają rodzaje artykułów i usług, które nie mogą stanowić przedmiotu działalności jednostek gospodarki nie uspołecznionej.

3. Przepisy, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 3, 4 i 5 oraz ust. 2, właściwi ministrowie wydają po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Zrzeszeń Prywatnego Handlu i Usług. Uprzedniego zasięgnięcia opinii tej Rady wymaga także wystąpienie z wnioskiem, o którym mowa w ust. 1 pkt 2.

Art. 5. 1. Osoby prowadzące na podstawie zezwoleń działalność gospodarczą w zakresie handlu, gastronomii lub usług hotelarskich mogą zatrudniać w celu nauki zawodu pracowników młodocianych i pełnoletnich w zawodach określonych klasyfikacją zawodów i specjalności szkolnictwa zawodowego.

2. Wykaz zawodów, w których mogą być szkoleni pracownicy wymienieni w ust. 1, oraz wymagania, jakie powinien spełniać zakład zatrudniający pracowników w celu nauki zawodu, w drodze rozporządzenia, określa Minister Handlu Wewnętrznego i Usług w porozumieniu z Ministrem Oświaty i Wychowania, Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych i Przewodniczącym Głównego Komitetu Turystyki oraz po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Zrzeszeń Prywatnego Handlu i Usług.

3. Zasady wypełniania obowiązku doksztalcania się młodocianych, czas trwania nauki w poszczególnych zawodach, organizację praktycznej nauki zawodu, zasady i tryb przeprowadzania egzaminów stwierdzających nabycie kwalifikacji zawodowych, zasady kontroli przebiegu nauki zawodu, powoływania komisji egzaminacyjnych, tryb wydawania świadectw, wymagania kwalifikacyjne,

zawodowe i pedagogiczne osób prowadzących naukę zawodu, w drodze rozporządzenia, określa Minister Oświaty i Wychowania w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami oraz po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Zrzeszeń Prywatnego Handlu i Usług.

Rozdział 2

Wydawanie uprawnień.

Art. 6. W razie podejmowania przez dwie lub więcej osób fizycznych wspólnej działalności gospodarczej w formie spółki nie posiadającej osobowości prawnej o wydanie uprawnienia powinny wystąpić wszystkie osoby zakładające spółkę bądź przystępujące do spółki.

Art. 7. 1. Osoby fizyczne ubiegające się o wydanie uprawnienia do prowadzenia działalności gospodarczej powinny posiadać kwalifikacje osobiste i zawodowe wymagane dla danego rodzaju działalności oraz tytuł prawny do zajmowania niezbędnych do prowadzenia działalności pomieszczeń lub terenu.

2. Osoby prawne ubiegające się o wydanie uprawnienia do prowadzenia działalności gospodarczej powinny posiadać tytuł prawny do zajmowania — niezbędnych do prowadzenia działalności — pomieszczeń lub terenu.

3. Osoba prawna przed rozpoczęciem działalności gospodarczej jest obowiązana ustanowić kierownika przedsiębiorstwa do kierowania tą działalnością i prowadzenia nauki zawodu.

4. Ustanowienie kierownika, o którym mowa w ust. 3, wymaga zgody organu właściwego dla wydania uprawnienia do prowadzenia działalności gospodarczej; organ ten może odmówić zgody na ustanowienie określonej osoby kierownikiem przedsiębiorstwa w wypadkach, gdy chodzi o osobę, o której mowa w art. 8 ust. 1 lub ust. 2 pkt 1, 2 i 5.

5. Jeżeli uprawnienie, o które ubiega się osoba prawna, dotyczy działalności wymagającej specjalnych kwalifikacji osobistych lub zawodowych, kierownikiem może być ustanowiona jedynie osoba mająca takie kwalifikacje.

6. W wypadku gdy w stosunku do ustanowionego kierownika zająd okoliczności, o których mowa w art. 8 ust. 1 lub ust. 2 pkt 1, 2 i 5, organ właściwy do wydawania uprawnień wezwie osobę prawną do ustanowienia w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące innego kierownika.

7. Nie można wydać uprawnienia osobie:

- 1) nie posiadającej kwalifikacji wymaganych dla danego rodzaju działalności,
- 2) skazanej prawomocnym orzeczeniem sądu, jeżeli z charakteru przestępstwa wynika, że prowadzenie przez nią zamierzonej działalności gospodarczej mogłoby zagrażać interesowi społecznemu,
- 3) co do której został prawomocnie orzeczony zakaz prowadzenia określonej działalności gospodarczej,
- 4) ubiegającej się ponownie o wydanie uprawnienia przed upływem 3 lat od dnia uprawomocnienia się decyzji o cofnięciu uprawnienia z powodu:
 - a) prowadzenia działalności gospodarczej w sposób powodujący uzasadnione skargi na niezetelność tej działalności,
 - b) dwukrotnego ukarania w okresie ostatnich dwóch kolejnych lat za wykroczenia przeciwko interesom konsumentów,
 - c) jeżeli nie ustala przyczyna, z powodu której uprawnienie zostało cofnięte.

8. W odniesieniu do działalności wymienionej w art. 1 ust. 1 pkt 4, 7 i 8 nie można wydać uprawnienia ponadto w wypadkach, gdy prowadzenie działalności mającej być przedmiotem uprawnienia godziłoby w interes Państwa.

9. Wydania uprawnienia można odmówić, jeżeli zamierzona działalność gospodarcza ze względu na jej rodzaj, rozmiary, miejsce wykonywania lub niezgodność z zasadami racjonalnego zatrudnienia wykwalifikowanych kadr byłaby sprzeczna z interesem społecznym.

10. Pierwszeństwo w uzyskaniu uprawnień mają inwalidzi, a w szczególności inwalidzi wojenni i wojskowi oraz inni inwalidzi będący kombatantami, a także osoby, które przeznaczają własne środki finansowe na wybudowanie lub odbudowanie pomieszczenia, w którym ma być prowadzona działalność objęta uprawnieniem.

Rozdział 3

Cofanie i wygasanie uprawnień.

Art. 8. 1. Uprawnienie podlega cofnięciu, jeżeli:

- 1) osobie, której wydano uprawnienie, prawomocnym orzeczeniem sądu zakazano prowadzenia określonej działalności gospodarczej,
- 2) osoba, której wydano uprawnienie, utraciła kwalifikacje niezbędne do prowadzenia działalności, a organ właściwy do wydania uprawnienia nie wyraził zgody na ustanowienie pełnomocnika do prowadzenia określonej działalności.

2. Uprawnienie może być cofnięte, jeżeli osoba, której wydano uprawnienie:

- 1) została skazana prawomocnym orzeczeniem sądu za przestępstwo, a charakter czynu przestępczego i osoba sprawcy nasuwają uzasadnione wątpliwości co do rzetelnego i zgodnego z interesem społecznym wykonywania działalności gospodarczej,
- 2) prowadzi działalność gospodarczą w sposób powodujący uzasadnione skargi na rzetelność tej działalności,
- 3) zmieniła w sposób zasadniczy rodzaj wykonywanej działalności, zasięg terytorialny lub siedzibę przedsiębiorstwa bez zgody organu właściwego do wydania uprawnienia lub nie przestrzega warunków zawartych w uprawnieniu,
- 4) zawarła umowę spółki w celu wspólnego wykonywania działalności lub udzieliła pełnomocnictwa do prowadzenia przedsiębiorstwa bez zgody organu właściwego do wydania uprawnienia,
- 5) została w okresie ostatnich dwóch lat dwukrotnie ukarana za wykroczenia przeciwko interesom konsumentów,
- 6) zalega przez okres dłuższy niż 6 miesięcy z opłaceniem ostatecznie ustalonych należności podatkowych, składek na ubezpieczenie społeczne lub na rzecz zrzeszenia,
- 7) w wypadku otrzymania w myśl art. 7 ust. 6 wezwania do ustanowienia innego kierownika — nie ustanowi takiego kierownika w określonym terminie.

3. Przepisy ust. 1 i 2 pkt 1 stosuje się również w wypadkach, gdy przedsiębiorstwo prowadzi pełnomocnik.

4. Decyzję o cofnięciu uprawnienia podejmuje organ właściwy do wydawania uprawnień, na wniosek lub po zasięgnięciu opinii właściwego zrzeszenia i po wysłuchaniu wyjaśnień zainteresowanego.

5. Organ wydający decyzję o cofnięciu zezwolenia ustala jednocześnie termin zaprzestania działalności gospodarczej. Termin ten nie powinien być krótszy niż trzy miesiące.

Art. 9. 1. Wydane uprawnienie wygasa w wypadku:

- 1) rozwiązania spółki, o której mowa w art. 6,
- 2) zbycia lub wydzierżawienia przedsiębiorstwa,
- 3) zrzeczenia się uprawnienia,

4) śmierci posiadacza uprawnienia,

5) nieprowadzenia działalności przez okres dłuższy niż 6 miesięcy bez ważnych powodów.

2. O wygaśnięciu uprawnienia w wypadkach, o których mowa w ust. 1, orzeka organ właściwy do wydania uprawnienia. W wypadku śmierci posiadacza uprawnienia przepis art. 8 ust. 5 stosuje się odpowiednio.

3. W razie gdy spadkobiercami osoby zmarłej, która prowadziła przedsiębiorstwo (ust. 1 pkt 4), są zstępni pozostający na utrzymaniu tej osoby do chwili jej śmierci lub współmałżonek — nie można im odmówić wydania uprawnienia do końca okresu, na który zostało wydane uprawnienie osobie zmarłej, z tym że przedsiębiorstwo może być prowadzone przez zstępnych do czasu osiągnięcia przez nich pełnoletności względnie ukończenia nauki w szkole średniej lub wyższej, jednakże nie dłużej niż do ukończenia 25 lat życia.

4. W uzasadnionych wypadkach organ właściwy do wydawania uprawnień może przedłużyć na czas określony okres korzystania z uprawnienia przez zstępnych osoby zmarłej.

5. W razie gdy przedsiębiorstwo prowadzone było wspólnie przez dwie lub więcej osób, współmałżonek oraz zstępni, o których mowa w ust. 3, wchodzi w prawa osoby zmarłej i nadal prowadzą działalność wspólnie do czasu wygaśnięcia lub rozwiązania spółki albo upływu terminu ważności zezwolenia.

6. Jeżeli osoby, o których mowa w ust. 3, nie korzystają ze swoich uprawnień określonych w tym przepisie, nie można odmówić wydania uprawnienia innej osobie, która nabyła przedsiębiorstwo po zmarłym posiadaczu uprawnienia lub uzyskała prawo do korzystania z niego. Przepisy art. 7 ust. 7 i 8 stosuje się odpowiednio.

7. Nie można odmówić wydania uprawnienia osobie, która nabyła przedsiębiorstwo od uprawnionego, który przeszedł na emeryturę lub rentę, jeżeli nabywca pracował w przedsiębiorstwie co najmniej rok. Przepisy art. 7 ust. 7 i 8 stosuje się odpowiednio.

8. Jeżeli dla prowadzenia przedsiębiorstwa niezbędne jest posiadanie odpowiednich kwalifikacji, a spadkobiercy osoby zmarłej, która posiadała uprawnienie, nie mają tych kwalifikacji, pełnomocnik ustanowiony do prowadzenia przedsiębiorstwa na rachunek spadkobierców powinien posiadać wymagane kwalifikacje.

Art. 10. W razie wygaśnięcia lub cofnięcia uprawnienia, wydane uprawnienie podlega zwrotowi do organu, który je wydał, w terminie wyznaczonym w decyzji o cofnięciu lub wygaśnięciu uprawnienia.

Rozdział 4

Organizacja samorządu nie uspołecznionego handlu i usług.

Art. 11. 1. Samorządnymi społeczno-zawodowymi organizacjami osób prowadzących działalność gospodarczą są zrzeszenia prywatnego handlu i usług oraz zrzeszenia transportu prywatnego, zwane dalej „zrzeszeniami”, jak również Naczelna Rada Zrzeszeń Prywatnego Handlu i Usług oraz Naczelna Rada Zrzeszeń Transportu Prywatnego, zwane dalej „Naczelnymi Radami”.

2. Zrzeszenia, o których mowa w ust. 1, należą odpowiednio do Naczelnej Rady Zrzeszeń Prywatnego Handlu i Usług bądź Naczelnej Rady Zrzeszeń Transportu Prywatnego.

3. Osoby prowadzące działalność gospodarczą mają obowiązek należenia do zrzeszenia, właściwego ze względu na siedzibę przedsiębiorstwa.

4. Przepisy ust. 1 i 3 dotyczą również osób prowadzących inną niż określona w art. 1 ust. 1 działalność gospodarczą na podstawie uprawnień wydanych z mocy odrębnych przepisów i nie stanowiącą rzemiosła.

5. Nie mają obowiązku należenia do zrzeszeń osoby, które:

- 1) z tytułu równoczesnego wykonywania rzemiosła należą do organizacji rzemieślniczej,
- 2) uzyskały uprawnienie na prowadzenie zakładu sztucznego wylęgu drobiu.

6. Minister Handlu Wewnętrznego i Usług może w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami zwolnić inne osoby niż określone w ust. 5 od obowiązku należenia do zrzeszeń prywatnego handlu i usług.

Art. 12. 1. Zrzeszenie obejmuje swym zasięgiem obszar województwa lub kilku województw, gdy jest to uzasadnione małą liczbą członków na danym obszarze.

2. Zasady tworzenia, łączenia i likwidacji oraz sprawowania nadzoru nad działalnością:

- 1) zrzeszeń prywatnego handlu i usług, w drodze rozporządzenia, określa Minister Handlu Wewnętrznego i Usług po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Zrzeszeń Prywatnego Handlu i Usług,
- 2) zrzeszeń transportu prywatnego, w drodze rozporządzenia, określa Minister Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Zrzeszeń Transportu Prywatnego.

3. Zrzeszenia posiadają osobowość prawną.

Art. 13. Do zadań zrzeszeń należy:

- 1) współdziałanie z organami administracji państwowej w sprawach dotyczących działalności członków zrzeszeń oraz reprezentowanie interesów członków wobec tych organów,
- 2) inicjowanie usprawnień technicznych, organizacyjnych i ekonomicznych,
- 3) prowadzenie szkolenia społeczno-obywatelskiego i zawodowego członków zrzeszenia, wydawanie opinii o kwalifikacjach zawodowych członków i osób ubiegających się o uzyskanie uprawnień,
- 4) prowadzenie działalności gospodarczej i socjalnej, zakładanie i prowadzenie kas oraz funduszy zapomogowo-pożyczkowych dla aktualnych i byłych członków,
- 5) organizowanie akcji społecznych wśród członków,
- 6) udzielanie członkom porad i informacji w zakresie prowadzonej przez nich działalności,
- 7) wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów szczegółowych oraz uchwał Naczelnej Rady.

Art. 14. 1. Organami zrzeszeń są:

- 1) zebranie delegatów,
- 2) zarząd i jego prezydium,
- 3) komisja rewizyjna,
- 4) sąd koleżeński.

2. Zasady powoływania, zakres i tryb działania oraz gospodarkę finansową zrzeszeń i ich organów, jak również prawa i obowiązki członków — określają statuty uchwalone przez zebranie delegatów i zatwierdzone przez Naczelną Radę.

Art. 15. 1. Członkowie zrzeszenia podlegają odpowiedzialności zawodowej przed sądem koleżeńskim za naruszenie:

- 1) statutowych obowiązków członka zrzeszenia,
- 2) zasad etyki zawodowej lub rzetelnego wykonywania działalności gospodarczej.

2. Sąd koleżeński może orzekać kary:

- 1) upomnienia,
- 2) nagany,
- 3) pozbawienia na okres 1 roku prawa do korzystania z określonych świadczeń zrzeszenia, przewidzianych w statucie,
- 4) pozbawienia na określony czas prawa wybieralności do organów zrzeszenia.

3. W uzasadnionych wypadkach sąd koleżeński, niezależnie od orzeczenia kary, może wystąpić z wnioskiem o cofnięcie uprawnienia do wykonywania działalności gospodarczej.

4. Od orzeczenia sądu koleżeńskiego służy odwołanie do odwoławczego sądu koleżeńskiego przy Naczelnej Radzie, w terminie 1 miesiąca od dnia doręczenia orzeczenia.

5. Właściwość, zasady i tryb postępowania przed sądami koleżeńskimi określa regulamin wydany przez Naczelną Radę.

Art. 16. 1. Członkowie zrzeszeń są obowiązani do uiszczania składek członkowskich na pokrycie kosztów działalności zrzeszeń i Naczelnej Rady. Wysokość składek ustalają Naczelne Rady w porozumieniu z właściwymi zrzeszeniami.

2. Składki członkowskie podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 17. 1. Naczelna Rada jest centralną organizacją społeczno-zawodową osób prowadzących działalność gospodarczą.

2. Naczelna Rada posiada osobowość prawną.

3. Członkami Naczelnej Rady są zrzeszenia.

4. Do zadań Naczelnej Rady należy:

- 1) reprezentowanie interesów członków wobec organów władzy i administracji państwowej oraz organizacji gospodarczych i społecznych,
- 2) współdziałanie z organami administracji państwowej w sprawach działalności członków zrzeszeń,
- 3) prowadzenie działalności szkoleniowej wśród członków oraz pracowników zrzeszeń i Naczelnej Rady,
- 4) prowadzenie akcji socjalnej, domów wypoczynkowych oraz innych form samopomocy,
- 5) organizowanie zrzeszeń oraz koordynowanie i kontrola ich działalności,
- 6) udzielanie porad i informacji w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej,
- 7) ustalanie regulaminów sądów koleżeńskich oraz innych organów zrzeszeń i Naczelnej Rady,
- 8) wykonywanie innych zadań, wynikających z przepisów szczególnych.

5. Naczelna Rada może w wypadkach naruszenia przez organy zrzeszenia przepisów prawa, statutu lub uchwał Naczelnej Rady zawieszać wykonanie lub uchylać uchwały tych organów oraz zawieszać działalność zarządu zrzeszenia lub jego prezydium bądź obu organów łącznie.

6. W razie zawieszenia działalności prezydium zarządu zrzeszenia, zarząd zrzeszenia ma obowiązek w ciągu miesiąca wybrać nowe prezydium z grona swoich członków.

7. Naczelna Rada zawieszając działalność zarządu i jego prezydium ustanawia, do czasu wyboru nowego zarządu i jego prezydium, zarząd komisaryczny, któremu przysługują wszystkie statutowe uprawnienia zawieszonego zarządu i jego prezydium.

8. W wypadkach określonych w ust. 7 zarząd komisaryczny zwołuje najpóźniej w ciągu 3 miesięcy nadzwyczajny zjazd delegatów w celu wyboru nowego zarządu i jego prezydium.

Art. 18. 1. Organami Naczelnej Rady są:

- 1) zjazd delegatów,
- 2) zarząd i jego prezydium,
- 3) komisja rewizyjna,
- 4) odwoławczy sąd koleżeński jako organ drugiej instancji.

2. Zasady powoływania, zakres i tryb działania oraz gospodarkę finansową Naczelnych Rad i ich organów określają statuty uchwalone przez zjazdy delegatów i zatwierdzone przez ministrów sprawujących nadzór nad działalnością tych organizacji.

Art. 19. Zrzeszenia i Naczelna Rada są następcami prawnymi organizacji prywatnego handlu i usług, działających na podstawie przepisów wydanych z mocy art. 46 ust. 3 ustawy z dnia 8 czerwca 1972 r. o wykonywaniu i organizacji rzemiosła (Dz. U. Nr 23, poz. 164).

Art. 20. Nadzór zwierzchni nad zrzeszeniami prywatnego handlu i usług oraz nad Naczelną Radą Zrzeszeń Prywatnego Handlu i Usług sprawuje Minister Handlu Wewnętrznego i Usług, a nad zrzeszeniami transportu prywatnego i Naczelną Radą Zrzeszeń Transportu Prywatnego — Minister Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska.